

Staffan Edmar: Gymnasieskolan måste göras likvärdig för alla!

I mitten på 1990-talet lanserades som mått för gymnasieutbildningens omfattning begreppet gymnasiepoäng. För varje ämne skulle antalet gymnasiepoäng motsvara det minsta garanterade antalet undervisningstimmar i ämnet. Senare beslöt emellertid regeringen att begreppet gymnasiepoäng inte längre skulle vara ett mått på den faktiska undervisningstiden för en kurs i ett ämne utan i stället "ett mått på den beräknade arbetsinsatsen från elevernas sida". Med andra ord: kopplingen mellan poäng och undervisningstimme försvann. Undervisningen styrs nu inte av tid för undervisning utan av mål. Det är rektors sak att inom skolans samlade kostnadsram bedöma hur många lärartimmar som behövs för undervisning om 100 gymnasiepoäng inom gymnasieskolans ämneskurser.

Denna bedömning har kommit att variera från kommun till kommun beroende bl.a. på skolans ekonomi och på rektors uppfattning om elevernas förmåga att arbeta självständigt. Det händer också att tilldelningen av timmar skärs ned för mindre elevgrupper samtidigt som kursinnehållet är detsamma. Trots att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig ges alltså elever och gymnasielärare olika förutsättningar för undervisningen beroende på i vilken gymnasieskola de befinner sig. I en så löslig organisation uppkommer ofta situationer, då lärare och elever känner sig rättslösa och finner att de och deras ämnen blir godtyckligt behandlade. Till bilden hör att införandet av målstyrning förde med sig att de centrala kursplanerna sällan innehåller kvantifierbara mått för kursernas omfattning.

En säkrare metod för att ge lärare och elever över hela landet en likvärdig skola är att staten i gymnasieförordningen för kurs om 100 poäng anger en undervisningstid om lägst 85 timmar om 60 minuter (i kontrast med nuvarande poängmått som inte går att kvantifiera tidsmässigt). På de högskoleförberedande gymnasieprogrammen, som upptar sammanlagt 2 500 gymnasiepoäng, har elever enligt skollagen rätt till minst 2 180 undervisningstimmar om 60 minuter för hela sin gymnasietid, dvs. 87 % av poängtalet. Detta motsvarar en undervisningstid om 87 klocktimmar per 100 gymnasiepoäng, vilket legitimerar nyssnämnda lägsta timal.

Tidigare fanns i gymnasieförordningen bestämmelser om elevtal för start av undervisning på olika studievägar och kurser. Bestämmelserna i skollagen 1 kap. 8 § om att alla ska ha lika tillgång till utbildning kan inte sägas vara uppfyllda, om undervisning i ämneskurserna A, B eller C anordnas för visst antal deltagare i kommunen Y men icke för samma antal deltagare i kommunen Z. När det gäller ämneskurser inom ramen för gymnasieskolans Individuella val, Programfördjupning eller Språk på olika

färdighetsnivåer är det därför viktigt att lärare och elever genom bestämmelser i gymnasieförordningen tillförsäkras rätt till kursstart, när deltagarantalet är lägst åtta (fem i språk). Det är angeläget att principerna för start av undervisningsgrupp i gymnasieskolan blir likartad och därmed rättvis för alla.

Staffan Edmar

Fil. lic., VD Edmar Editor AB